

Hogepriesterlijk gebed BA iedereen is van de wereld – Joh. 17: 14 – 26

Het gebed van Jezus, waar we zojuist naar luisterden,

- dat we overigens in deze vorm

alleen bij de evangelist Johannes vinden - weerspiegelt sterk de ervaringen van de eerste generatie christenen.

Het is de ervaring van een aangevochten gemeente,

een gemeenschap van volgelingen

die van verschillende kanten onder druk staat.

Ze horen er niet bij : Niet in het Romeinse rijk

Daar gelden ze als een vreemd soort gelovigen, een rare sekte.

Ze horen er niet bij : want steeds sterker ook

wordt de kloof met het Jodendom

– ondanks dat Jezus zelf jood was en zijn leerlingen ook -

al snel ontstaan hier conflicten,

-helaas- die een lange geschiedenis hebben gekregen.

Maar het gaat hier dus niet om een oproep

aan mensen van verschillende geloofsgemeenschappen

om de verschillen te overwinnen,

om de simpele reden dat de kerk toen nog niet eens begonnen was.

Inmiddels -laten we daar maar eerlijk over zijn -

weten we overigens uit ervaring

dat die weg tot de eenheid van de christenen niet gaat

via synodes en deputaten.

Die is primair gelegen op een dieper nivo.

Het gaat daarbij om iets dat dieper gaat dan ons kennen met ons verstand

het gaat namelijk om zielsverbondenheid met de Heer

krachtens ons aller gemeenschappelijk doopsel.

Waar christenen in al hun diversiteit – zoals vanmorgenhier in deze mooie kerk-
samen verstillen, *samen* bidden en *samen* zingen

wordt de gemeenschappelijk grond

die we *samen* als gelovigen hebben namelijk *ervaarbaar* en *voelbaar*.

Het is Gods Geest *zelf* die dat bewerkstelligt.

Jezus is m.i.helemaal niet geïnteresseerd van welke denominatie we lid zijn.

Hij wil enkel weten -zoals hij de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan -

vertelt Wie laat compassie zien, wie doet nu de wil van de Vader ?

Het gaat hem om navolging. *Wij moeten Jezus worden.*

En het is *deze* affiniteit en vereenzelviging op *zielsniveau* met Jezus *die vergelijkbaar* is met de eenheid die Jezus met de Vader heeft."

Dat is de eenheid die Christus zoekt,

Dat is de eenheid waar Jezus ten diepste in zijn ziel naar verlangt en voor bidt.

En *vandaag* worden we dus deelgenoot gemaakt

van een van de intiemste momenten die Jezus heeft met zijn Vader.

'Christen- worden' in de tijd van Jezus en de eerste decennia erna

– vergissen we ons niet daarover - stelde overigens wel wat voor.

Het was behoorlijk revolutionair omdat het de bestaande sociale, religieuze en politieke orde fundamenteel uitdaagde.

Waarom was christen-zijn of christen-worden *in die tijd* dan zo revolutionair ?

In tegenstelling tot waar de meeste mensen destijds vele goden aanbaden,

claimden christenen dat er maar één ware God was.

Dit isoleerde hen van veel sociale en maatschappelijke evenementen die religieus van aard waren.

Bovendien komt daar nog bij dat Jezus de gevestigde orde uitdaagde

-zoals bijvoorbeeld de Joodse autoriteiten- door de nadruk te leggen

op de intentie van het hart en de universele vergeving.

in plaats van strikte letterlijke naleving van de Wet (Torah)

pleit hij voor leven in de Geest van de Wet.

Want in de visie van Jezus zijn regels er voor de mensen en niet andersom

En dan werd er door Jezus en in de vroege kerk

een nieuwe moraal van geweldloosheid gepredikt.

De leer *om vijanden lief te hebben*

en het "oog om oog"-principe te verwerpen.

Dat was een *totale omkering* van de *gangbare* normen

van eer en wraak in die tijd.

En dan was er ook nog het Conflict met de Romeinse staat:

Christenen weigerden de Romeinse keizer als een god te vereren.

In een rijk waar religie en staatsloyaliteit

onlosmakelijk verbonden waren,

werd dit gezien als een politieke opstand,

wat leidde tot periodieke vervolgingen.

Tegenover een streng hiërarchische wereld waarin *status* alles was, stelden christenen juist dat iedereen gelijk was voor God.

Dit trok vooral de lagere klassen, armen, weduwen en wezen aan, omdat de christengemeenschap *actieve zorg* voor hen bood.

Deze combinatie van *sociale zorg*, de weigering van de keizercultus en de nadruk op *universele gelijkheid* maakte de vroege christelijke beweging tot een transformerende kracht in het Romeinse Rijk.

De drijvende kracht achter dit alles was en is de liefde.

Zonder liefde geen verbondenheid.

En zonder verbondenheid geen eenheid.

En betekende dat dan dat iedereen – geen mens uitgezonderd – erbij mag- of mocht horen ?

Ja iedereen. Wie vielen dan in de tijd van Jezus *buiten de boot* :

Nou dat waren hele categorieën van mensen :

‘Allen die beschouwd werden als ‘zondaar’ :

Dat zijn degenen die om de een of andere reden

zich niet aan de joodse religieuze wetten konden houden

en daarop werden aangekeken,

maar ook melaatsen, blinden en lammen,

zieken, samaritanen en niet – Joden,

armen, bedelaars, weduwen en wezen, vrouwen en kinderen.

Jezus kiest voor een open benadering.

Hij gaat het gesprek met ze aan en verbindt zich met hen.

Hij is consequent solidair voor onderdrukte en kwetsbare mensen :

Dat zijn alle mensen dus die in een keiharde – dikwijls harteloze – samenleving veroordeeld en buitengesloten werden,

Mensen voor wie het leven meer ‘overleven’ was.

Hij deed dat zowel juridisch

- door *anders* met de regelgeving om te springen - *als sociaal*.

Jezus roept bijvoorbeeld op tot solidariteit en verantwoordelijkheid

t.o.v. de zieken, armen, gevangenen, weduwen en wezen

Wat dit alles betreft zegt hij in Matteus 25 :

"Ik verzeker jullie: alles wat jullie gedaan hebben voor een van de onaanzienlijksten van mijn broeders of zusters, dat hebben jullie voor mij gedaan."

Waarom en wanneer doet Jezus deze uitspraak ?

Jezus zegt dit tijdens de beroemde rede over het laatste oordeel
Dit zijn de belangrijkste redenen voor deze uitspraak:

De eerste reden is omdat Jezus zich radicaal identificeert en zich volledig gelijkstelt met de kwetsbaren van zijn tijd (in de Mattheustekst hoofdstuk 25 worden zij *de hongerigen, de dorstigen, de vreemdelingen, de naakten, de zieken en de gevangenen* genoemd)

Hij leert daar zijn volgelingen dat God niet alleen *"hoog in de hemel"* te vinden is, maar juist en vooral ook in het omzien naar *de lijdende mens*.

Ten tweede geeft Jezus een criterium voor het geloof in Hem:

Jezus maakt duidelijk dat geloof niet alleen bestaat uit woorden of rituelen, maar uit concrete daden van barmhartigheid.

De manier waarop men omgaat met de zwaksten in de samenleving, is volgens deze tekst de graadmeter voor de relatie met God.

Ten derde wordt hier onbaatzuchtigheid – oftewel de belangeloze liefde – gehighlighted :

In de context van mattheus 25 over het laatste oordeel zijn namelijk de mensen die het goede deden.

– zij die hongerigen voeden, de dorstigen te drinken geven, de zieken bezoeken enzovoort - zich er niet eens van bewust van dat ze Jezus hielpen, getuige het Evangelie :

Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden:

Heer, wanneer hebben wij U hongerig gezien en U te eten gegeven, of dorstig en U te drinken gegeven?"

Jezus benadrukt hiermee dat oprechte liefde voor de naaste spontaan en zonder bijbedoelingen hoort te zijn.

Oprechte liefde bewerkt namelijk verbondenheid.

En *échte* verbondenheid –

-zeker met de zwakkeren in onze samenleving en in de wereld -

bewerkt solidariteit. En die solidariteit bewerkt eenheid.

Kerkvader Augustinus zei het ooit zo :

‘ubi caritas et amor deus ibi est’ :

waar vriendschap is en liefde, daar is God.

Terug naar onze tijd :

Wie open kanalen heeft met de eigen ziel,

zal merken dat het bijna niet meer mogelijk is

in *deze* wereld om je *niet* te laten raken door alle leed

wat door oorlogen, geweld en onderdrukking.

door dictators met doorgeslagen ego's nu veroorzaakt wordt.

Sommige mensen zeggen tegen mij

‘dat ze maar opgehouden zijn dagelijks het nieuws te volgen

omdat er zoveel is wat mismoedig maakt en wanhopig.’

Wat zal ons staande houden in een wereld van nu

waarin *macht* boven *recht en gerechtigheid* gaat ?

Misschien wel het geloof dat ooit alles beter zal worden.

‘Mens herinner je je toekomst’

houdt de joods-christelijke traditie ons voor.

Dat is die toekomst van Gods koninkrijk op aarde van vrede en gerechtigheid.

Ja , die toekomst wordt op dit moment zwaar overschaduwd

door de dwaasheid van de wereld.

Ik hoef U die niet toe te lichten :

de beelden daarvan wandelen dagelijks bij U de huiskamer in via het journaal.

Zowel in eigen land : - politici die wij-zij tegenstellingen

creëren tussen bevolkingsgroepen -

die hulp aan illegalen strafbaar willen stellen

of de doorgeslagen consumptiemaatschappij waarvan de afgelopen

nieuwjaarsnacht weer een voorbeeld was - als in de grote wereld waarin

oorlog en het recht van de sterkste de norm lijkt te worden

in plaats van het werken aan duurzame vrede en gerechtigheid.

Dus dat visioen, die blik op *Gods Koninkrijk op aarde van vrede en gerechtigheid* is hard nodig in onze tijd.

De theologe Dorothee Sölle schreef daar ooit over
‘waar dat visioen namelijk ontbreekt, verwildert het volk’

Waardoor verwildert het volk dan ?

Door machteloosheid, moedeloosheid en wanhoop.

Die mogen bij ons – staande in de wereld van nu - niet de overhand krijgen.

Het is belangrijk in onze tijd een helder zicht te houden
op goed en kwaad in de kleine en grote wereld om ons heen.

Jezus Sirach beschrijft dat in de prachtige tekst van de eerste lezing vanmorgen.
Hij roept ons op *te blijven denken met ons hart*.

Ik citeer graag met het prachtige gedicht van Charles Péguy
‘Het kleine meisje hoop’ dat onze burgemeester voordroeg in december
tijdens het Adventsconcert in Oud-Katholieke Kerk:

Het geloof waar ik het meest van hou, zegt God, is de hoop.

Geloof op zichzelf , dat verwondert me niet. Zegt God.

*Ik ben namelijk overal zo zichtbaar aanwezig,
-in de zon en de maan en de sterren aan de hemel
en in ’t gewemel van de vissen in rivieren, en in alle dieren,
en in het hart van de mens,- zegt God,
dat geloven in mijn ogen geen wonder is.*

Ook liefde verwondert me niet, zegt God.

*Er is onder de mensen zoveel verdriet,
dat ieder mens vanzelf wel begrijpt dat ze elkaar moeten helpen.*

Ze zouden harten van steen hebben als ze dat niet zien.

Nee, liefde, zegt God, dat verwondert me niet.

Wat me verwondert, is de hoop, zegt God.

*De mensen zien wat er in de wereld gebeurt
en ze geloven toch dat het morgen allemaal anders kan.*

*Wat een wonder dat de mensen
dat kleine hoopje hoop met voorzichtige gebaren
in hun hand en in hun hart bewaren,
een vlammetje dat keer op keer weer wankelt
en dreigt neer te slaan maar altijd weer weet op te staan,*

*en nooit wil doven.
Soms kan ik mijn eigen ogen niet geloven, zegt God.
Geloof en liefde zijn als twee grote volwassen vrouwen.*

Maar de Hoop is maar een heel klein meisje, een klein meisje van niks.

*Maar Zij loopt wel tussen de twee grote volwassen vrouwen en iedereen denkt:
die grote volwassen vrouwen houden haar bij de hand,
die grote volwassen vrouwen wijzen haar de weg,
maar – integendeel - het is precies omgekeerd.*

*Het is namelijk dat kleine meisje hoop
– je ziet het zwak zijn, bang zijn, beven, je denkt soms dat het zo onooglijk is –
het is dat kleine meisje hoop dat de grote volwassen vrouwen ‘geloof en liefde’
bij de hand houdt,
het is dat kleine meisje hoop dat de mensen laat zien,
wat in het leven toch nog mogelijk is.*

Moge – aan het begin van dit nieuwe jaar - dat kleine vlammetje van hoop
in ons aller harten blijven branden. En moge het nooit uitdoven

Moge het zo zijn (....)

In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest Amen